

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Directorivm Inqvisitorvm F. Nicolai Eymerici Ordinis Prædicatorum

Nicolaus <Eymericus>

Venetiis, 1607

Decretum Papae de consignando quodam Haebro incarcerato Inquisitori.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13589

Dicendum est: quod ex ista lege nihil aliud habetur, nisi quod princeps secularis Iudæos expugnātes fides, punit pœna sanguinis: hæc autem pœna est secundum iudicium seculari; nec ex hoc excluditur iudicium Ecclesiæ, cuius est cognoscere & diffinire, sicut nec in hæreticis, in quos, & contra quos est eadem pœna secundum leges, ut patet. C. de hæret. l. Manichæos. & l. Arriani. & tamen præcedit semper iudicium Ecclesiæ, ut patet. C. de sum. Trin. & fide catho. l. 1. in fi. & extra de hæret. c. Ad abolendam, & c. Vergētis, & c. Excommunicamus 1. & 2. Et Iudæi fidem Christi expugnantes eisdem legibus, quibus, & hæretici iudicantur. C. de Iudæ. l. Calicolarum. vbi dicitur sic. Iudæi nisi ad Dei cultum venerationemque Christianā conuersi fuerint: his legibus, quibus præcipimus hæreticos adstringi, se quoque non uerint adstringendos. hæc ibi. Constat autē quod non adstringuntur eisdem legibus sicut hæretici nisi expugnent fidem in peruerso dogmate seu peruersa doctrina sicut hæretici, tunc enim eodē iudicio adstringuntur, ut patet C. de hæret. l. qui cunque. §. eos vero, vbi dicitur sic: Vltimo supplicio coercet̄ur qui illicita tentauerint docere: alias autem princeps secularis Iudæos sustinet, protegit, & defendit, ut patet eo. tit. l. Nullus.

Quarto arguitur sic: Ocasione quæstionis hæresum nullus habet prouinciam commouere, sed præses per se debet prouidere, in Authen. de mā. princ. coll. 3. §. eos vero, vbi dicitur sic: Neque occasione religionis hæresumque quæstionis permittas alicui prouinciam commouere. Ergo si Iudæus expugnet fidem, nullus debet se intromittere nisi præses.

Dicendum, quod ex lege illa nihil aliud habetur nisi quod iudex ecclesiasticus non debet se intromittere de quæstione ciuili occasione hæresum vel religionum, sed præses debet prouidere super decisione talis quæstionis ciuili, nec lex intendit quin iudex ecclesiasticus de hæresi debeat iudicare: & vbi lex hoc dixerit vel intenderit, lex illa tanquā impediens inquisitionis officium per Episcopū & Inquisitorē foret penitus retrahēda, ut clare habetur extra de hæret. lib. 6. c. Statutū.

Quinto arguitur sic: In crimine canonico præses cum Metropolitano habet discernere, & non Metropolitano per se, sed adiuncto præside, ut patet in Authen. de manda. princ. §. si vero canonicum. Fidem autem per Iudæos vel Christianos expugnare falso dogmate, crimen est canonicum: Ergo de illo discernere pertinet non solum ad Ecclesiam, immo etiam ad præsidem, non distinctiue, sed copulatiue.

Dicendum, quod prout patet per uerba legis subsequētia illa quæstio nō erat pure canonica, sed habebat aliquid de ciuili. Dubitabāt enim episcopi, in quo dubio aliquid erat de fide, & aliquid de temporali iurisdictione, lex enim dicit sic: Si vero canonicum sit quod quæritur, vna eū Metropolitano prouiciā hoc disponere, & discernere siue episcopi dubitent, siue alii quidam, & causā dare Deo amabilē & decibilem terminum, qui & deceter orthodoxam custodiat fidē,

A & indemnitate procurret fiscalibus. Ecce patet quod dubitabant Episcopi, in quo dubio aliquid erat de fide, & aliquid de fiscalibus, in quo casu Metropolitanus & præses habebant discernere: alias. n. episcopi per se & sine Metropolitano iudicant in quæstione canonica, ut in matrimonia l. 3. & alijs multis. In crimine. u. vere Ecclesiastico, ut est crimen hæresis, iudex ecclesiasticus per se cognoscit & discernit; nec quo ad iudicium habet interuenire iudex ciuili, ut patet in Authent. ut clerici apud proprios episcopos. §. si vero, colla. 6. vbi dicitur sic: Si vero ecclesiasticū sit delictum, egens castigatione ecclesiastica, & multa, Deo amabilis episcopus hoc discerūt, nihil communicantibus clarissimis prouinciæ iudicibus. Neque. n. volumus talia negotia omnino scire ciuiles iudices, cum oporteat talia ecclesiastice examinari, & emendari animas delinquentium per ecclesiasticam multam secundum diuinas & sacras regulas, quas etiam nostræ sequi non dedignantur leges, hæc ibi.

16 Non obstantibus igitur canonum & legū allegationibus, & impugnationibus antedictis, patet clare, quod Iudæorū & aliorum infidelium fidē Christianam prauis dogmatibus impugnatū, seu alijs modis prædictis contra fidem Christi delinquentium, & agentū, cognitio, iudicium & punitio pertinet de iure ad iudices ecclesiasticos: quia ad Episcopos & Inquisitores hæreticę prauitatis, & non ad princeps seu dominos temporales: licet executio pertineat ad ipsos iudices seculares, quando punitio transit in vindictam sanguinis, & sic delinquentes debeant animaduersione debita, hoc est vltimo supplicio castigari, prout in hærenis de iure & consuetudine est fiendū.

17 Propter huiusmodi rationes nonnulli aduersarij, veritatis, tempore domini Urbani Papæ V. opposuerunt se episcopo Barchinon. & dicto Inquisitori fratri Nicolao Eymerici in Aragonia, qui tenebant captum Astruchum de Piera Iudæum Barchinon. conuictum pariter & confessum, quod demones inuocauerat, sacrificauerat, & responsa expectauerat, & habuerat: allegantes contra dictos Episcopum & Inquisitorem, Iudæum propter prædicta non esse de foro eorum, sed potius domini temporalis, & tandem dictus Iudæus fuit positus in sequestro, in posse Domini Episcopi Ilderdenfis, & deducta causa in Romana curia. coram Domino Gregorio Papa XI. & auditis partibus hinc & inde, demū idē dominus noster Papa Gregorius in publico consistorio mandauit dominis Cardinalibus Bonon. & Mutin. quatenus scriberent & mandarent domino Episcopo Ilderdenfi, quod infra terminum certum dictum Iudæū antedictis Episcopis Barchinon. & fratri Nicolao Eymerici Inquisitori restituisset & assignasset realiter, & de facto: Qui antedicti domini Cardinales eidē Episcopo Ilderdenfi. hoc mandauerunt, per suas litteras tenoris sequentis.

Miseratione dinina Guido Portuenfis & Aegydius Tufculanus Episcopi sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, venerabili-

Tabien. in sum. verbo, Inquisitor. §. 33.

† al. Mori. nen.

nerabili in Christo patri domino episcopo Ilerdensi salutem in Domino.

De mandato Sanctissimi in Christo patris & Domini nostri Domini Gregorii divina providentia Papae XI. viuae vocis oraculo nobis facto tenore praesentium vobis praecipimus & mandamus, quatenus Astruchum de Piera, Iudaeum Barchinon. penes vos & in vestra custodia certis de causis (vt dicitur) existentem, venerabili in Christo patri domino Episcopo Barchinon. & fratri Nicolao Eimerici Inquisitori haereticae prauitatis, in terris cismarinis regis Aragoniae: vel ab eis certum mandatum habentibus, infra sexdecim dierum spatium a praesentatione seu notificatione praesentium, vobis facta, immediate sequenti tradatis, liberetis, & realiter assignetis.

Datum Auinione sub nostris sigillis, anno a natiuitate Domini MCCCLXXI. in diectione IX. Die decima mensis Aprilis, Pontificatus praedicti Domini nostri Papae anno primo.

Quo Iudaeo recuperato, praefati Episcopus & Inquisitor eundem Iudaeum Barchin. in Ecclesia cathedrali, in festo Circumcisionis Dominicae fecerunt publice abiurare, & eundem sententialiter carceri perpetuo manciparunt.

COMMENT. LXXI.

Iudaeus quia demones inuocauit abiurauit.

Questionis summa.

Tota haec questio, quamuis late pateat, tribus tamen potissimum partibus velut certis cancellis clauditur.

In prima docet, Iudeos, ceterosque infideles aduersus catholicam fidem delinquentes per Episcopos & Inquisitores puniri posse.

In secunda diluit ea, quae huic sententiae secundum speciem videntur aduersari, quod praestat dum ait; Nonnulli autem aduersarij veritatis.

In postrema ibi: Non obstantibus igitur, propositum concludens, auctoritate pontificia confirmat infideles in certis quibusdam causis iurisdictioni Ecclesiasticorum iudicium supponi.

Integram hanc questionem nullis pene mutatis transtulit Locatus in suum opus iudiciale, verbo, in uocare. a nu. 2. vsque in finem. Idem fecit, praesertim tamen, Tabien. in sum. verbo, Inquisitor. §. 32. & 33. multa huic spectantia tradit Repertorium inquisit. verbo, Iudaeus §. an & ex qua causa, & Zanchinus tract. de heret. c. 36. & ibi late in additionibus Campegius. Ioan. And. Innocentius & alij, in cap. quod super his. de voto & voti redempt. Ancharanus cons. 14. Calderinus cons. 2. tit. de Iudaeis, uterque Thomas 2. 2. q. 10. art. 8. Fernandus Vasquius li. 1. cotrouersiarum illustrum. c. 24. Coradus Brunus li. 4. de heret. c. 1. Ioannes Roia tract. de heret. par. 1. nu. 357. & seq. Simancas de catho. inst. tit. 35. nu. 10. & 11. idem in Enchyridio tit. 17. nu. 2. & alij.

Iudaei delinquentes in his quae nobis &

a Si ergo inueniantur Iudaei in his, quae nobis Christianis & eis sunt communia, &c.) Et haec est

A communis sententia, quam tenent fere omnes praetati exceptis Conrado, Bruno, & Fernando Vasquius in locis praecitatis: ceterum, vt ingenue dicam, quae sententia, licet horum virorum non sit auctoritas conremnenda, quos doctissimos esse constat: at communis opinio eis preponderare debet, & fauor fidei, quem communis sententia tuetur, multum potens habere debuit apud ipsos. & eorum ratio potissima, videlicet, de his qui foris sunt nihil nostra referre, facile refellitur: quia cum in fide communem ipsis & nobis aut in nostram solum delinquant, Ecclesiasticis iudicibus se subiiciunt, nec foris tunc omnino ratione delicti Ecclesiastici patri censeri debent: haec vero Eimerici doctrina tutissima est vbiq; & valde spectata in primis circumstantijs, quas auctor praedictissimè commemorat. videlicet, cum haec delicta committunt in praesentia Christianorum, & quandoque ad similia malo suo exemplo Christianos pertrahunt.

B Sed haec questio antea quidem vt apparet in disputatione postea, iam pontificia auctoritate declarata est a Gregorio XIII. Pontifice Maximo, extrauaganti quadam incipien. Antiqua Iudeorum improbitas. in qua cum recensentur casus, & casus in quibus Inquisitores possunt procedere contra Iudeos, aut infideles, huc de quo agimus primo locum numerat, in haec verba: Si quis Iudeus, aut infidelis in ijs, quae circa fidem cum illis nobis sunt communia, veluti Deum vnū, eternum, omnipotentem, creatorē omnium visibilium & invisibilium & similia non esse asseruerit, praedicauerit vel priuatim alicui in sinuauerit; Inquisitorum scilicet haereticae prauitatis iudicio subiacebit. quam sententiam iam olim professus fuerat Guido Carmelita in summa de haeresibus, tit. de haeresibus Iudeorum, tit. & nostris saeculis multi insignes viri, in quibus vs Marquardus tract. de Iudeis par. 2. c. 9. & Bonifacius cons. 90. incipien. An Iudaeus. lib. 1. & Lutzeburgus in Catalogo haereticorum verbo, Iudaeus.

C b Vnde per hanc potestatem, quam habet Papas, credo quod si Gentilis, &c. contra legem faciat, potest puniri licite per Papam. Idem tenent Hostiensis & alij, cum Innocentio, in dicto c. quod super his. de voto. Repertorium Inquisitio verbo, Iudaeus. §. item quando Iudaei. & Locatus, verbo innovare nu. 6. & eleganter ac more suo copiose Alfonso Castrius lib. 2. de iusta haeret. punitione. c. 14. vers. prima igitur belli causa. & seq.

D Et hac ratione moti Papae Gregorius & Innocentius mandauerunt comburi libros tales, &c. Hanc historiam breuiter indicat Bernardus Lutzeburgus in Catalogo haereticorum verbo, Iudaei. res ita se habet: Gregorius Nonus circa annos Domini MCCXXX. intutus blasphemias & impietates aduersus religionem Christianam contentas in Thalmudo, iussit eum librum comburi, quod factum est per Cancellariam Parisiensem: Gregorio succedens Innocentius VIII. id factum confirmat, addens ut ceteri similes libri, si superessent, diligenter inquirerentur & comburerentur: Rescriptum quo haec cauit Innocentius incipit: Impia Iudeorum perfidia, quod hic libenter inseruissim, nisi curassem imprimendum inter litteras Apostolicas, habetis quod in fine huius operis. idem Thalmud prohibetur in

E